

Vývoj športu na území Slovenska - I. časť (1862 - 1936)

Autor *Michal Bábela - Anton Gajdoš*

Vytvorené 04/04/2009 - 09:28

Vznik a rozvoj organizovaného telovýchovného hnutia a športu siaha do druhej polovice 19. storočia. Významným medzníkom tohto rozvoja bolo založenie telovýchovného hnutia **Sokol** v Čechách v roku 1862. Prvú sokolskú telovýchovnú jednotu **Sokol Pražský** založil vynikajúci telovýchovný odborník **Dr. Miroslav Tyrš**. Sokolské telovýchovné hnutie v tomto období zohralo veľkú pokrokovú úlohu nielen čo sa týka rozvoja telesnej výchovy a športu, ale aj boja za národné práva ľudu.

TJ Sokol

[1]

Sokolské hnutie, ktoré sa v Čechách v šesťdesiatych rokoch 19. storočia rýchlo rozširovalo, vplývalo aj na slovenskú národne uvedomelú buržoáziu a inteligenciu. Pokusy založiť Sokol na Slovensku v rokoch 1871, 1908, 1911 a 1912 neboli úspešné. Vtedajšia uhorská vláda nepovolila žiadne spolky, v ktorých by sa mohli príslušníci slovenského národa zjednocovať a národne uvedomovať. Sokol síce na Slovensku nevznikol, predsa sa však úsilie po telesnom zdokonaľovaní cvičení (najmä na náradí) postupne udomáčňovalo.

Významným propagátorom telesnej výchovy na Slovensku bol **Ferdinand Martinengo** (1825 - 1895), ktorý v r. 1844 založil telocvičnú a šermiarsku školu. Bol neúnavným zástancom zavedenia telesnej výchovy do bratislavských škôl.

Ferdinand Martinengo

[2]

Neskôr systematické včlenenie telesnej výchovy preniklo do slovenských škôl, predovšetkým na prvé slovenské gymnázia. Vynikajúcou úrovňou telesnej výchovy a najmä gymnastiky sa vyznačovalo **revúcke gymnázium** (1862 - 1874), na ktorom pôsobil známy profesor **Dr. Ivan Branislav Zoch** (24.6.1843 - 28.12.1921)

Revúcke gymnázium (novšia budova), 1973

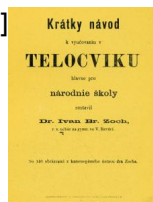
[3]

Podľa výroku profesora Augusta Horislava Škultétyho (1819 – 1892) ,riaditeľa gymnázia v Revúcej vedel „**spiacich prebudiť a prebudených pobádať**“. Počas celého svojho pôsobenia vplýval na žiakov v škole i mimo školy. S nimi aj z vlastných prostriedkov zhotovoval rozličné telocvičné náradie. Svoje teoretické poznatky a praktické skúsenosti zhrnul do prvého slovenského telovýchovného diela „**Krátky návod k vyučovaniu telocviku hlavne pre národné školy**“ (1873). Dielo obsahuje základné telesné cvičenia, ich názvoslovie a vlastné kresby. Pri tvorení názvov jednotlivých cvičení vychádzal najmä z Tyršovho názvoslovného fondu, no tvorí aj nové slovenské názvy. Zrušením slovenských gymnázií v r. 1874 sa znemožnilo, aby sa jeho odborné poznatky a skúsenosti uplatnili v praxi.

Ivan Branislav Zoch

[4]

[5]

Koncom 19.storočia sa začal šíriť z Anglicka moderný šport. Na Slovensku vtedajšie „telocvičné spolky“ preorientovávali svoju činnosť na športovú. V tejto športovej činnosti prevládala najmä futbal, nakoľko slovenské telovýchovné organizácie a športové kluby mohli existovať len pod maďarskými názvami. Aj napriek veľkému národnostnému útlaku slovenského národa v tej dobe vznikli ako prvé tieto telocvičné spolky: **Bratislavský veslársky spolok** (Pozsonyi hajos Egyesület – PHE) v r. 1862, **Bratislavský telocvičný spolok** (Pozsonyi Torna Egyesület – PTE) v r. 1880, v ktorom okrem gymnastiky sa pestovala aj atletika, plávanie, futbal a tenis, **Košický telocvičný a šermiarsky spolok** (Kassai Torna es Vivo Egyesület) v r. 1892, ktorý v r. 1898 bol nahradený **Košickým športovým spolkom** (Kassai Sport Egyesület) a v r. 1903 **Košickým atletickým klubom** (Kassai Athletikai Club – KAC). V ďalšom meste na východe Slovenska v Prešove vznikol v r. 1896 **Prešovský telocvičný a šermiarsky spolok** (Eperjesi Torna es Vivo Egyesület). V spolkoch sa začali organizovať aj turisti. V roku 1873 založili **Uhorský karpatský spolok** (Ungarischer Karpatenverein) so sídlom v Kežmarku. Koncom 19. storočia vznikol v Bratislave **I. bratislavský robotnícky cyklistický spolok** a v r. 1912 bol založený železrobotníkmi a kovorobotníkmi **futbalový klub VAS**. Na Slovensku pred I. svetovou vojnou vznikali robotnícke telocvičné jednoty podľa vzoru a za pomoci českých delníckych telocvičných jednot. Najznámejšie takéto jednoty boli v Bratislave, Holíči a v Liptovskom Mikuláši.

Budova veslárskeho klubu na petržalskej strane Dunaja, 1907

[6]

Najlepší slovenskí športovci mohli pred 1. svetovou vojnou pretekať len v drese Uhorska. Dokonca niektorí slovenskí športovci sa uvádzali pod pomadárčenými menami ako napr.: **Alojz Szokol - Alajos Szokolyi, Móric Koczán - Mor Koczán**, atď. Na najvýznamnejšom vrcholnom podujatí športovcov - Olympijských hrách sa v období od 1. OH 1896 v Aténach po 5. OH v Štokholme 1912 zúčastnilo 20 športovcov zo Slovenska, ktorí samozrejme pretekali v dresoch Uhorska. Ako jediný a prvý reprezentant zo Slovenska, ktorý sa zúčastnil OH v Aténach 1896 bol atlét **Alojz Szokol**, ktorý v behu na 100 m získal aj **prvú olympijskú bronzovú medailu**. Najväčšie úspechy však na OH získal **Imrich Zoltán Halmaj**, rodák z Dúbravy, ktorá je teraz časťou Vysokej pri Morave. Tento vynikajúci plavec sa zúčastnil až troch olympijských hier a to: v Paríži 1900, kde získal **2 strieborné a 1 bronzovú medailu**, v St. Lois 1904, kde dosiahol najväčšie úspechy, keď získal **2 zlaté medaily** a to na 50 y v. sp. a 100 y v. sp., v Londýne 1908, kde získal taktiež veľmi dobré výsledky - **2 strieborné medaily**. Zúčastnil sa i tzv. "medzihier" v Aténach 1906, kde získal **1 zlatú a 1 striebornú medailu**. Pozn.: Grécko sa bránilo tomu, aby sa olympijské hry stávali súčasťou rôznych svetových výstav (ako tomu bolo v prípade OH 1900 v Paríži a OH 1904 v Saint Louis), a tak navrhol usporiadanie akýchsi medzihier pre rok 1906 v Aténach. Barón Pierre de Coubertin sa najprv tejto myšlienke bránil, ale neskôr sa nakoniec nechal presvedčiť. Košický rodák **Alexander Prokopp** na OH v Štokholme 1912 získal zlatú medailu v streľbe z ľubovoľnej pušky. Medzi olympionikov tej doby patrili: **Zoltán Speidl, Moric Koczán, Štefan Drubina, František Jesina, Juraj Luntzer, František Szobota, Ivan Wardener, Karol Kobulský, Štefan Jankovič, František Facínek - Forgács** (atléti), **Ludovít Kmeťko** - Kmetryko (gymnasta).

Alojz Szokol

František Facínek - Forgács

Imrich Zoltán Halmaj

[7]

Zlepšenie podmienok pre rozvoj telesnej výchovy a športu nastalo po 1. svetovej vojne, po vzniku Československej republiky. Na Slovensku nastal veľký prílev českých úradníkov, učiteľov a i., ktorí šíрили myšlienky najmä sokolského hnutia. Nastal značný nárast telovýchovných jednot. Už v roku 1918 v Uhorskej Skalici vznikol prvý organizovaný sokolský zbor. Sokolské hnutie sa rozširovalo najmä zásluhou slovenských národovcov ako boli **Vavro Šrobár** [8], **Pavel Blaho, Kornel Stodola, Samuel Zoch** a ďalší.

Vavro Šrobár (vpravo) ako minister s plnou mocou pre Slovensko

Vývoj športu na území Slovenska - I. časť (1862 - 1936)

Zverejnené na Národná encyklopédia športu Slovenska (<http://www.sportency.sk/encyclopedy>)

[9]

Vavro Šrobár

Pavel Blaho

Samuel Zoch

Na začiatku roka 1919 sa 39 sokolských jednôt združilo do **Sokolskej župy Masarykovej**. Jej starostom sa stal [Vavro Šrobár](#) [10]. Koncom roka 1919 župu rozdelili na 6 žúp a to: **Považská župa Štefánikova** (sídlo Nové Mesto nad Váhom resp. Trenčín), **Bratislavská župa Masarykova** (sídlo Bratislava), **Nitrianska župa Svätoplukova** (sídlo Nitra), **Podtatranská župa Hviezdoslavova** (sídlo Martin), **Pohronská župa Detvan** (sídlo Banská Bystrica) a **Východoslovenská župa Jána Kollára** (sídlo Košice). Tieto župy existovali až do roku 1938. Počet členov Sokola na Slovensku sa postupne zvyšoval, keď v roku 1920 to bolo 18 499 členov a v roku 1937 už 49 378 členov. V Sokole vo väčšej miere sa pestoval náradový telocvik, ale postupne sa presadzovali aj niektoré iné športy ako: volejbal, lyžovanie, basketbal, plávanie ai. Futbal bol stále zakázaný. Cvičenci Sokola zo Slovenska sa pravidelne zúčastňovali na všesokolských zletoch v Prahe v roku 1920, 1926, 1932 a 1938. Mnohoraké formy gymnastiky tvorili i obsah väčšiny skladieb masových telovýchovných vystúpení **spartakiád**, ktoré tvorili pevný základ socialistického systému telesnej kultúry po 2.svetovej vojne až do roku 1985.V tomto roku sa uskutočnila posledná spartakiáda v Prahe.Celoštátne spartakiády sa uskutočňovali na štadióne Strahov v Prahe a to v rokoch: 1955, 1960, 1965, 1975, 1980, 1985.

Cvičenie žiačok Župy Masarykovej so švihadlami v Trnave, 1922

[11]

Pochodujúce cvičenky TJ Sokol Trnava v Prahe, 1926

[12]

X. všesokolský zlet, 1938 v Prahe, prostné mužov

[13]

Československá spartakiáda 1985, vystúpenie starších žiačok

[14]

V rokoch 1923 - 1928 bol najsilnejšou telovýchovnou organizáciou **Orol**, ktorý stál na základoch rímskokatolíckej ideológie a jej náboženského a sociálneho programu. V roku 1923 bol na Slovensku počet členov 27 804, vyšší ako v Sokole, ktorý v tom období združoval 24 059 členov. Na čele slovenského Orla stál **Andrej Hlinka**. V telovýchovnej činnosti Orla obsah činnosti tvorili najmä nácvik povinných prostných, cvičenie na náradí, atletika a športové hry. Slovenskí orli usporiadali 3 celoslovenské zlety a to v r. 1923 v Bratislave, r. 1933 v Nitre a v r. 1938 v Žiline.

Andrej Hlinka

[15]

Slovenský Orol bol obnovený na I.zjazde 7.marca 1992. V roku 1994 bol prijatý do Medzinárodnej katolíckej federácie **FICEP**. V súčasnosti má Slovenský Orol 240 klubov. Jeho dlhoročným predsedom je **Jozef Gálik**.

Okrem uvedených telovýchovných organizácií na Slovensku existovalo aj niekoľko menších telovýchovných organizácií, ktoré tiež propagovali a šírili telesnú výchovu a šport. Boli to tieto organizácie: **Kresťanské združenie mladých mužov - YMCA**, **Kresťanské združenie mladých žien - YWCA**.

Skautské hnutie sa začalo rozvíjať vznikom prvého skautského oddielu v Žiline v r. 1919, ktorý sa začlenil do **Zväzu junákov, skautov a skautiek ČSR**. V roku 1921 bolo v Žiline zriadené „**Miestonáčelníctvo Sväzu skautov RČS**“, na čele ktorého bol prof.**František Šmilauer**. Prvý

Vývoj športu na území Slovenska - I. časť (1862 - 1936)

Zverejnené na Národná encyklopédia športu Slovenska (<http://www.sportency.sk/encyclopedy>)

zjazd slovenského skautingu sa uskutočnil 4.-5.júna 1922. Sídlo „Miestonáčelníctva,, v roku 1924 sa premiestnilo do Dolného Smokovca a v roku 1926 do Košíc .V roku 1928 „Miestonáčelníctvo,, bolo premenované na „ **Krajinský výkonný výbor** ,, so sídlom v Bratislave.V roku 1930 ich počet bol 1308 členov.V druhej polovici 30-tych rokov skauting na Slovensku mal 7 žúp,ktoré na konci roku 1938 boli zrušené s výnimkou **Slovenského katolíckého skautingu**. Tento skauting bol 3.mája 1939 včlenený do **Hlinkovej mládeže**.Po II.svetovej vojne skauting obnovuje svoju činnosť. V roku 1945 sa vytvorila „ **Dočasná skautská rada**,, a v tom istom roku zorganizovala aj **prvý povojnový snem slovenských skautov**.Tu sa aj ustanovil názov jednotnej skautskej organizácie „**Slovenský junák**,, avšak tento skauting bol k 1.januáru 1951 rozpustený.Opätovné obnovenie činnosti skautingu sa dátuje od 30.apríla 1968 avšak vstupom vojsk Varšavskej zmluvy na naše územie v auguste 1968 skauting ukončil svoju činnosť.Svoju činnosť „Slovenský junák,, obnovil 5.decembra 1989.Od roku 1990 až do súčasnosti (2009) skauting existuje pod názvom „**Slovenský skauting**,,. V súčasnosti má tento skauting vyše 6 000 členov.

Skautský oddiel v Žiline, 1922

[16]

2.oddiel vodných skautov tzv. „Dunajčik,, , Bratislava, 1924

[17]

Na Slovensku posílili menšinové telovýchovné zväzy: Maďarský telovýchovný zväz s takmer 19 000 členmi, Nemecký telovýchovný zväz, židovský telovýchovný zväz Makkabi. Turisti sa združovali v niekoľkých organizáciách.Najväčšou organizáciou bol **Klub československých turistov**, na Slovensku bol ich počet 10 703 členov a v Karpathenverein asi 8000 členov. V dvadsiatych rokoch minulého storočia začali vznikať aj **robotnícke telovýchovné jednoty RTJ**. Na Slovensku na začiatku bolo 20 jednot v Martine, Bratislave, Košiciach ai. Počet členov v RTJ neustále rástla v r. 1937 v 112 oddieloch už bolo vyše 10 000 členov. Obsahom v týchto oddieloch bola najmä: atletika, volejbal, hádzaná a plávanie. V roku 1921 vznikla ďalšia telovýchovná organizácia a to **Federácia robotníckych telovýchovných jednot FRTJ**, ktorá úzko súvisela s činnosťou KSČ. Na Slovensku táto organizácia vyvíjala najlepšiu činnosť najmä vo Vrútkach, Trnave, Banskej Bystrici a v Košiciach. V roku 1926 sa FRTJ zlúčila s revolučnými robotníckymi športovými a turistickými organizáciami do **Federácie proletárskej telovýchovy FPT**. V tejto organizácii sa činnosť zameriavala najmä na verejné vystúpenia, atletiku. V roku 1938 FPT bola rozpustená. Najaktívnejšie na Slovensku boli futbalové oddiely.

V roku 1921 bolo **143 futbalových oddielov**, viac ako sokolských jednot -101.

Z futbalových klubov bol najúspešnejší I. **Československý športový klub - ČSSK Bratislava**, ktorý získal titul amatérskeho majstra ČSR v r. 1927 a 1930.

Významnú úlohu v oblasti telesnej výchovy a športu na Slovensku v **prvej polovici 20. storočia**

Vývoj športu na území Slovenska - I. časť (1862 - 1936)

Zverejnené na Národná encyklopédia športu Slovenska (<http://www.sportency.sk/encyclopedy>)

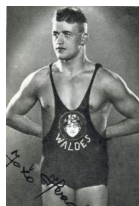
zohral **univerzitný šport** a to spoločne so založením **Univerzity Komenského** v r. 1919 pod názvom **Československá štátna univerzita**.

Už v r. 1922 študenti na UK založili prvý spolok **Akademická YMCA**. V tomto spolku sa postupne založili tieto oddiely: volejbalový, basketbalový, šermiarsky, futbalový, atletický, pästiarsky. V roku 1923 však študenti založili nový spolok pod názvom **Slovenský športový klub Univerzita**, do ktorého prešla väčšina športovcov z Akademickej YMCA. Výkonnostnému a vrcholovému športu v tej dobe na akademickej pôde však neboli vytvorené priaznivé podmienky, keď aj najvyšší predstaviteľ Univerzity rektor **Dr. M. Weingart** v r. 1925 na imatrikulácii študentov sa zmienil o športe, ako „**že je v podstate zjev zdravý, jakožto vyvážení škodlivosti sedavého knižního života**“, ale ostro sa stavia proti „**rekordérstvu**“ – „**jako posilování ješitnosti a škoda na zdraví**“. Telovýchovná činnosť v tomto klube sa skončila v roku 1927.

V roku 1928 vzniká nový spolok, ktorý mal za hlavnú úlohu rozvíjať a propagovať po športovej stránke všetky druhy športu medzi študentami s názvom **Vysokoškolský šport Bratislava VŠB**. Medzi najvýznamnejších športovcov a funkcionárov univerzitného športu v období 1928 - 1938 patrili: **Ján Prochádzka** - dlhoročný predseda, **I. Štípala**, **A. Bínovský**, **J. Kurhajec**, **V. Baracz**, **J. Doležel**, **J. Šnajdr**, **J. Viktory**, **Ján Hajdocy**, **Karol Stráňai**, **Andrej Kuchen** a i. Z atletického oddielu VŠB do reprezentačného družstva ČSR pre OH 1936 v Berlíne boli nominovaní : **Pavol Mala** - oštepár, **Margaréta Schieferová** - diskárka, prvá slovenská atlétka na OH a **Valér Barac** - oštepár, **Ján Takáč** - maratónec.

Na týchto OH 1936 sa ešte zo Slovenska zúčastnili: **Jozef Herda**, grécko - rímsky zápasník, ktorý dosiahol vynikajúci výsledok – **striebornú medailu!**

Jozef Herda

[18]

V boxe reprezentoval **Rudolf Kus**, **Jozef Benedik** v šerme a **Michal Schmuck** vo vodnom póle, ktorý bol účastníkom aj OH 1928. Ostatní nedosiahli zvlášť dobré výsledky. Vo futbale ako aj v lyžovaní sa presadil budúci lekár **Ivan Chodák**, ktorého označovali – „**rytier futbalu**„. Ved' aj v súčasnom období na jeho počesť Slovenský futbalový zväz udeľuje každoročne vo futbale **Cenu fair play MUDr. Ivana Chodáka**.

Karol Stráňai

Andrej Kuchen

[19]

Vývoj športu na území Slovenska - I. časť (1862 - 1936)

Zverejnené na Národná encyklopédia športu Slovenska (<http://www.sportency.sk/encyclopedy>)

Po vzniku slovenského štátu - 1939, VŠB pokračoval vo svojej činnosti. Vedúcimi osobnosťami tohto klubu boli: **MUDr. Stekláčová, prof. Ledenyi, dr. J. Chovan, Dr. J. Viktory, prof. Švec** a ďalší. V tomto období až do skončenia 2. svetovej vojny vysokoškoláci patrili medzi najlepších na Slovensku najmä v basketbale, volejbale a v ľadovom hokeji.

Významnú úlohu pri šírení telesnej výchovy a športu na Slovensku malo organizovanie stredoškolských hier, ktoré sa uskutočnili v r. 1921, 1926, 1932 a 1938.

[11]

V medzivojnovom období najväčšie úspechy na medzinárodnom poli dosahovali pretekári - gymnasti, ktorí sa pripravovali v Sokole. K najlepším patrili aj pretekári zo Slovenska a to: **Jan Koutný**, rodák z Vyškova pri Brne (1897 - 1976), ktorý sa zúčastnil na dvoch olympiádach - OH 1924 v Paríži a tu získal na preskoku **striebornú medailu**, na OH 1928 v Amsterdame v súťaži družstiev opäť získal svoju ďalšiu **striebornú medailu**. Ján Koutný pôsobil ako bankový úradník a aj tréner vo Zvolene od r. 1920 do r. 1938.

Jan Koutný (v strede) ako tréner zvolenských gymnastov, 1930

[20]

Ďalší vynikajúcim gymnastom bol **Jan Sládek**, rodák z Vranova na Morave (1907 -1984). Ako rušňovodič bol zamestnaný v Bratislave od r. 1930 do r. 1938. Tu sa aj pripravoval na MS a OH, na ktorých dosiahol tieto vynikajúce výsledky: MS 1934 v Budapešti v súťaži družstiev získal **striebornú medailu**, na koni na šírku s držadlami získal **bronzovú medailu** a vo viacboji jednotlivcov bol na piatom mieste ! Na OH 1936 v Berlíne v súťaži družstiev obsadil 4. miesto.

Na MS 1938 v Prahe v súťaži družstiev získal **zlatú medailu** a vo viacboji jednotlivcov získal ďalšiu cennú medailu a to **striebornú!**

Z gymnastiek zo Slovenska sa presadila **Matilda Pálfyová**, rodáčka z Kostolian nad Hornádom (1912 - 1944), ktorá **ako prvá slovenská športovkyňa získala medailu na OH - striebornú** v súťaži družstiev roku 1936 v Berlíne. Ešte úspešnejšie si viedla na MS 1938 v Prahe, kde ako členka víťazného družstva ČSR získala **zlatú medailu** a vo viacboji jednotlivkyň získala **bronzovú medailu** !

Matidla Pálfyová

[21]

Okrem spomenutých gymnastov v medzivojnovom období dobré výsledky vo vrcholovom športe dosahovali: šermiar **Alexander Bárta**, vodný pólista **Vojtech Nemenyi**, atlét **Mikuláš Kucsera**, ktorí reprezentovali aj na OH 1924 v Paríži; atlét **Jozef Koscak**, vodné pólo **Pavol Steiner a Michal**

Vývoj športu na území Slovenska - I. časť (1862 - 1936)

Zverejnené na Národná encyklopédia športu Slovenska (<http://www.sportency.sk/encyclopedia>)

Schmuck, ktorí reprezentovali na OH 1928 v Amsterdame; atlét **Andrej Engel**, ktorý reprezentoval na OH 1932 v Los Angeles. Prvým Slovákom, ktorý hral na futbalových majstrovstvách sveta a získal striebornú medailu v **Ríme 1934** bol **Štefan Čambal**.

Štefan Čambal

[22]

Družstvo ČSR, Majstrovstvá sveta 1934 v Ríme, Štefan Čambal (ôsmy sprava)

[23]

Družstvo vodnopólistov ČSR (Michal Schmuck prvý zľava)

Na zimných olympijských hrách 1936 v Garmisch - Partenkirchene zo Slovenska sa zúčastnili len dvaja Slováci : **Lukáš Mihalák** v behu na lyžiach a hokejista **Ladislav Troják**.

Lukáš Mihalák

[24]

Stručná história vývoja športu na území Slovenska (1862 - 2010)

Vývoj športu na území Slovenska - I. časť (1862 - 1936)

Zverejnené na Národná encyklopédia športu Slovenska (<http://www.sportency.sk/encyclopedy>)

Prejsť na: [Vývoj športu na území Slovenska - III.časť \(1974 - 2010\)](#) [25]

[Vývoj športu na území Slovenska - II.časť \(1862 - 1936\)](#) [26]

Použitá literatúra:

GAJDOŠ, A.: *Osobnosti slovenského športu 1896 - 2010*. Martin, 2010.

GAJDOŠ, A. - JAŠEK, Z.: *Športová gymnastika - História a súčasnosť*. Bratislava, 1988.

GREXA, J. a kol.: *Olympijské hnutie na Slovensku (Od Atén po Atlantu)*. Bratislava, 1996.

HAZUCHA, M.: *Prvý olympionik Alojz Szokol*. Banská Bystrica, 1996.

HAZUCHA, M.: *... úspešní 40 rokov*. Vojenské športové centrum Dukla Banská Bystrica, 2007.

KRŠÁK, P.: *Novoveké olympiády*. Bratislava, 1979.

KOZMA, J. a kol.: *Album slávnych športovcov*. Bratislava, 1990.

MRÁZ, I.: *Preslávili Slovensko*. Bratislava, 1990.

MITOŠINKA, J. a kol.: *História vybraných športových hier*. Bratislava, 1987.

PERÚTKA, J. a kol.: *Športy na Slovensku*. Bratislava, 1967.

PERÚTKA, J. a kol.: *Malá encyklopédia telesnej výchovy a športu na Slovensku*. Bratislava, 1980.

PERÚTKA, J.: *Dejiny telesnej výchovy a športu na Slovensku*. Bratislava, 1980.

Archívne pramene:

Archív Fakulty telesnej výchovy a športu UK, Bratislava.

Archív Múzea telesnej kultúry SR, Bratislava.

Archív Slovenského olympijského výboru, Bratislava.

Periodiká:

Šport, Štart, Tréner a cvičiteľ, Pravda, SME.

- [Vznik a vývoj slovenského športu](#)

URL adresa zdroja:

<http://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=content/v%C3%BDvoj-%C5%A1portu-na-%C3%BAzem%C3>

Vývoj športu na území Slovenska - I. časť (1862 - 1936)

Zverejnené na Národná encyklopédia športu Slovenska (<http://www.sportency.sk/encyclopedy>)

[%AD-slovenska-i-%C4%8Das%C5%A5-1862-1936-0](#)

Odkazy:

- [1] http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/sokol1_1.jpg
- [2] <http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/martinenga.jpg>
- [3] http://www.sportency.sk/encyclopedy/%3Cbr%20/%3Efiles/imagepicker/a/admin/revucke_gym.jpg
- [4] http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/l_B_Zoch.jpg
- [5] http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/l_B_Zoch_ucebnica.jpg
- [6] <http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/gymnazium.jpg>
- [7] <http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/facinek-orgacs-szokol.jpg>
- [8] <http://?q=content/%C5%A0rob%C3%A1r-vavro>
- [9] http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/srobar_1.jpg
- [10] <http://sportency.sk/?q=content/%C5%A0rob%C3%A1r-vavro>
- [11] <http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/cvic.jpg>
- [12] <http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/pochod26.jpg>
- [13] <http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/Image1-40.jpg>
- [14] <http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/spartak.jpg>
- [15] <http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/hlinka.jpg>
- [16] http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/skautsky_oddiel_zilina.jpg
- [17] <http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/skaut2.jpg>
- [18] http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/herda_bearbeitet-1.jpg
- [19] <http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/stranaikuchen2.jpg>
- [20] <http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/fotka2.jpg>
- [21] http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/matilda_palfyova.jpg
- [22] <http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/cambal.jpg>
- [23] http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/Image2-29_bearbeitet-1.jpg
- [24] <http://www.sportency.sk/encyclopedy/files/imagepicker/a/admin/mihalak.jpg>
- [25] <http://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=content/v%C3%BDvoj-%C5%A1portu-na-%C3%BAzem%C3%AD-slovenska-iii-%C4%8Das%C5%A5-1974-2010>
- [26] <http://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=content/v%C3%BDvoj-%C5%A1portu-na-%C3%BAzem%C3%AD-slovenska-ii-%C4%8Das%C5%A5-1938-1973>